

A 1819/presidiet

Tekijä Konservatiivinen ryhmä
Käsittelijä Puheenjohtajisto

Jäsen ehdotus yhteispohjoismaisesta kannasta viidennen sukupolven mobiiliverkon turvallisuuteen

Ehdotus

Konservatiivinen ryhmä ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että Pohjoismaat kehittävät yhteisen kannan 5G-verkon toimittajia koskeviin turvallisuusriskeihin.

että Pohjoismaat koordinoivat toimintansa ja kantansa kansainvälisissä neuvotteluissa, joissa käsitellään 5G-verkon rakentamisen turvallisuusnäkökohtia.

että Pohjoismaat pyrkivät pitämään toisensa ajan tasalla EU:ssa ja NATOssa tehtävästä 5G-verkon kehittämiseen liittyvästä työstä.

että Pohjoismaat luovat edellytykset sille, että myös turvallisuuspoliittiset tekijät vaikuttavat kriittisen infrastruktuurin hankintaan tai kilpailutukseen.

Taustaa

Pohjoismaiden digitalisaatio on maailman kehittyneintä. Tämä on ollut mahdollista siksi, että Pohjoismaat ovat jo aikaisessa vaiheessa päättäneet rakentaa vankan digitaalisen infrastruktuurin.

Toukokuun 18. päivänä 2018 prosessissa siirryttiin seuraavaan vaiheeseen. Silloin Pohjoismaiden pääministerit allekirjoittivat yhteisen aiejulistuksen, jonka mukaan Pohjoismaiden tulee olla maailman ensimmäinen ja parhaiten yhteen nivoutunut 5G-alue.

5G:n mahdollistama huomattavasti suurempi tiedonsiirtokapasiteetti tuo mukanaan neljännen teollisen vallankumouksen, jota leimaa automaatio, tekoäly ja robotiikka. Ensi sijassa kysymys ei ole yksityishenkilöiden mobiililatauksista, vaan esimerkiksi ilman kuljettajaa toimivat autot ja miehittämättömät tehtaot tulevat mahdollisiksi 5G-verkon rakentamisen jälkeen.

Mutta 5G-verkkoa tullaan myös käyttämään yhteiskunnan kannalta tärkeisiin toimintoihin ja sotilaallisiin sovelluksiin. Siksi 5G-verkon kehittäminen on synnyttänyt laajaa keskustelua ja johtanut tiettyihin toimiin ennen kaikkea EU:n mutta myös NATO:n piirissä.

Suuri riippuvuus 5G-verkosta on herättänyt täysin oikeutetut vaatimukset siitä, että 5G-verkon toimittajiin liittyvät puutteet selvitetään. Alan osaavia yrityksiä on neljä, joista kaksi on Pohjoismaissa. Erityisesti kysymyksiä on herättänyt kiinalaisen Huaweiin pääsy 5G-markkinoille, sillä Kiinan tiedustelulakien pykälässä seitsemän kiinalaiset yritykset veloitetaan tekemään yhteistyötä Kiinan tiedustelupalvelun kanssa. Kiinaa on myös, sattuneesta syystä, syytetty laajasta muihin maihin kohdistuneesta teollisuusvakoilusta. On aiheellista kyseenalaistaa, voidaanko yhteiskunnalle näin tärkeän tekniikan sektorilla luoda riippuvuus autoritaarisesta maasta tulevaan toimittajaan.

Nykyisin Pohjoismailta puuttuu yhteinen näkemys siitä, miten 5G-verkon toimittajiin liittyviin turvallisuusriskeihin suhtaudutaan. Puute on merkittävä, kun sitä tarkastellaan vasten Pohjoismaiden korkeaa tavoitetasoa tällä alueella. Lisäksi se on ristiriidassa niiden tavoitteiden kanssa, joita Pohjoismailla on turvallisuus- ja puolustusyhteistyön syventämisessä sekä kyberturvallisuuden vahvistamisessa.

EU:n jäsenmaat eivät nekään ole vielä onnistuneet laatimaan yhteistä linjausta asiaan, paitsi kriittisen infrastruktuurin tarkastamista koskevassa tiedonvaihdossa. Tilannekuva sirpaloituu, kun maat kertovat erilaisin viestein siitä, kuinka ne näkevät 5G-verkon toimittajiin liittyvät turvallisuusriskit. Pahimmassa tapauksessa maihin kohdistuvaa ulkoista painostusta voi olla huomattavasti vaikeampi vastustaa kuin tilanteessa, jossa mailla olisi asiasta yhteinen kanta.

5G on osa laajempaa ongelmakokonaisuutta, sillä monen Pohjoismaan lainsäädännöstä puuttuvat määräykset, joilla estetään ulkomaiset investoinnit kriittiseen infrastruktuuriin. Tämä tarkoittaa, että kun 5G-verkon rakentaminen kilpailutetaan vuosina 2019–2020, mailla ei ole mahdollisuutta tarkastella asiaa turvallisuuspolitiikan kannalta. Nykyisten säädösten mukaan monessa Pohjoismaassa päätös voi perustua ainoastaan hintaan ja suorituskykyyn, mikä ei ole tyydyttävää kun otetaan huomioon 5G-verkon rakentamiseen liittyvät turvallisuuspoliittiset implikaatiot.

Helsingissä 2. syyskuuta 2019

Anna-Kaisa Ikonen (kok.)
Bente Stein Mathisen (H)
Brigitte Klintskov Jerkel (KF)
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Hans Wallmark (M)
Juhana Vartiainen (kok.)
Maria Stockhaus (M)
Marianne Synnes (H)

Michael Tetzschner (H)
Nils Aage Jegstad (H)
Norunn Tveiten Benestad (H)
Pål Jonson (M)
Solveig Sundbø Abrahamsen (H)
Vilhjálmur Árnason (Sj.)
Wille Rydman (kok.)